KIZ UCUZA GİTTİ

AZİZ NESİN

GIRGIR
KENDİ HALİNDE BİR MİZAH DERGİSİDİR

MİM UYKUSUZ

KIZ UCUZA GİTTİ

AZİZ NESİN

Veralan köyündenim. Bizim Veralan köyü, ilçeye yayan dört saat çeker. Bizim köyde, olmaz olsun, Göçmen Sabri derler biri var. Göçmen, denir ya, biz doğduğumuzda o köydeydi. Lâkabı eskiden beri Göçmen diye kalmış.

Göçmen Sabri'nin, Resmiye diye bir kızı var. Bu Resmiye yedi-sekiz yaşlarındayken anası kadın öldü. Ben de o sıra on beşimde var yokum. Göçmen Sabri yeniden evlenmek istediyse de köyde hiç bir karı varmadı buna. Karısını açlıktan öldürdü diye, adı çıkm'ş bir kere. Göçmen Sabri de kızmış bu dedikoduya, duyduğumuza göre bir gün kahvede,

– Ulan, demiş, bu köyü karısıyla, kızıyla tapom altına geçirmezsem bana da Göçmen Sabri demesinler.

Bunun üzerine kahvedekiler Göçmen'i Yatırbel'in dönemecine kadar kovalamışlar. Bana kalsa, bilerekten tutmamışlar. Tutsalar, leşini sermek gerek. Onun için, korkutup bırakmışlar.

Göçmen Sabri, bir gün Resmiye'yi elinden tutmuş, yayan yapıldak kasabaya götürmüş. Eşeği yok, atı yok, iti yok... Bir boynu bükük Göçmen Sabri. Resmiye'yi de görsen, sıçan gibi bir şey, boynu çöpten ince...

Sabri, dönüşün bir başına geldi köye. Bir de duyduk, beş yüz liraya kızı bir memura evlâtlık vermiş.

– Ulan utanmadın mı beş yüz liraya kızı satmaya? diyorlar.

– Neden utanacağım, diyor, ben onu bu boya getiresiye ağırlığınca altın döktüm.

İtin zoruna bak. Ulan sen altını düşünde gördün mü?.. Cebine beş yüzü koyunca kabardı da kabardı. Daha önüne durulmaz oldu. Eskiden ona varmak istemeyen dul karılar yolunu gözler oldular. Herif bir "İlee" dese, beş karı birden döşeğine varacak.

Aradan bir zaman geçti, bir de baktık Göçmen, Resmiye'nin elinden tutmuş, köye geri getirdi. Köylük yer, çabuk duyulur. O me-

mur başka bir yere tâyin olunmuş. Göçmen Sabri de bunu kollarmış.

- Yavrumu verin. Et tırnaktan ayrılmaz. Ben kızımı, burada kalacaksınız diye size emanet bırakmıştım...diye memurun başına tebelleş olmuş.

Memur,

- Beş yüzü geri ver, kızını al, demiş...

Adam sonunda yüze de razı olmuş ya, Göçmen Sabri,

- Kızımı kaçırıyorlar, yetişin!..diye bağırıp sesini jandarma komutanına dek duyurmuş.

Çok geçmeden, Resmiye'yi bu sefer ilçede başka birine sekiz yüz liraya evlâtlık sattı. Önüne gelen yerde,

- Ulan bu köyü ilmiyle almazsam, bana da Göçmen Sabri demesinler...diye bağırıyor.

Eski Göçmen Sabri değil ki, kovalasınlar. Herifin bir cebinde beş yüz, bir cebinde sekiz yüz lira...

"Ciğerimin parçası, gözbebeğimin yavrumu dövüyorlar," diye şikâyet edip, oradan da kızı geri almış, başka birine bin liraya vermiş. Göçmen Sabri bu alışverişi birkaç kere yapınca, artık ilçede yutturamamış, kızı vilâyete götürüp, bin beş yüz liraya bir çocuksuz memura evlâtlık vermiş.

- Utanmaz mısın? diyorlar.

- Utanacak ne var, ben onun ağırlığınca altın döktüm, diyor.

Bunu söyleyip cebinden desteyle paraları çıkarıp sayıyor, sonra kahveci Zihni'ye soruyor:

- Heğri, benim borcum ne?

- İki kahveyle üç çay, Göçmen emmi.

Göçmen desteden çektiği bütün yüzlüğü uzatıyor:

- Bozuğun var mı heğri?

Vilâyetteki memur İstanbul'a tâyin olmaz mı... Göçmen Sabri bunu duyup yetişesiye, Resmiye'yi birlikte alır İstanbul'a giderler.

Sabri döğünür:

- Et tırnaktan ayrılmaz.. Ben onu bu yaşa getiresiye...

Arkalarından kalktı, o da İstanbul'a gitti. Çok geçmeden bir başına geri döndü.

- Kız nerede?

Göçmende ses yok ama. sesi daha bir kalınlaşmış. cebinden bütün beş yüz lirayı çıkarıp kahveciye sesleniyor:

- Heğri, benim kaç kahve borcum var? Beş yüz lira bozuğun var mı heğri?

Göçmen Sabri'ye her ay İstanbul'dan postayla iki yüz lira gelmeye başladı. Yahu, bizim Versalan'da ayda iki yüz lira ne demek?

Bir karış toprak, bir tek davar da almıyor. Köyün yaşlıları ona eskisi gibi, "Ulan Göçmen" diyemiyorlar, "Bre Sabri oğlum" diyorlar. Akıl veren verene:

- Bre Sabri oğlum, şuralardan bir yerden birkaç evlek toprak al.

Göçmen Sabri,

- Sizin var da n'olmuş yani, diyor, hanginizin cebinden iki yüz kayme çıkar?

- Bre kardeşim, Sabri, mal al davar al...

- Sizin var da n'olmuş yani, hanginizin...

Sonra kih kih gülerek,

- Bekleyin hele diyor, tüm da varlar, mallar, tarlalar, benim olacak...

Ben askere gittim, döndüm ki Resmiye köyde. Velâkin birader o sıska Resmiye gitmiş de yerine resim gibi bir kız gelmiş.. Allah Allah... Ulan, belâ mısın, âfet misin, salgın mısın, yangın mısın, sel misin, deprem misin, bey gâvurun kızı... Yahu bir uzaktan baktı mı, adamı yıldırım çarpmış gibi yere yıkıyor be.

- Ben bu kızı ele koymam, tövbe...

- Sen avucunu yala, dediler.. Göçmen onu çoktan Numan Ağa'nın oğlu Bekir'e sattı bile. Bekir kızın her yaşına bir koyun hesabıyle on yedi koyun verip kızı kapattı bile. Yakında düğünleri olacak...

Göçmen Sabri, "Koyunların her birini yüz yirmişer liradan sattım, parasını da bir tamam al-

dım" diye Numan Ağa'nın elinden bir de senet almamış mı!..

-Aman baba, bu Resmiye ele giderse, daha ben bu köyde duramam...

Babam gider Göçmene.

- Bre kardeşlik, der, biz bu Resmiye'nin her bir yaşına, bir koyun verdikten başka, senin için de ayrıca bir öküz feda edeceriz. Sen gel, Resmiye'yi Numan'ın Bekir'e vermekten cay, bizim oğlana ver.

Göçmen Sabri.

- İdare etmez, ben onu bu boya getiresiye ağırlığınca altın döktüm... der..

Babam kızar.

- Bre kardeşim, Numan Ağa'ya idare ediyor da, bize gelince mi idare etmez. Senin için bir öküzü de gözden çıkardık işte...

Otururlar pazarlığa. Tut aşağı vur yukarı, Resmiye'nin her bir ayına bir koyun vermek şartıyle uyuşurlar. Resmiye'nin kafa kâğıdını kasabaya götürüp, kaç aylık olduğunu hesaplatırlar.. Resmiye iki yüz dokuz aylık çıkar.

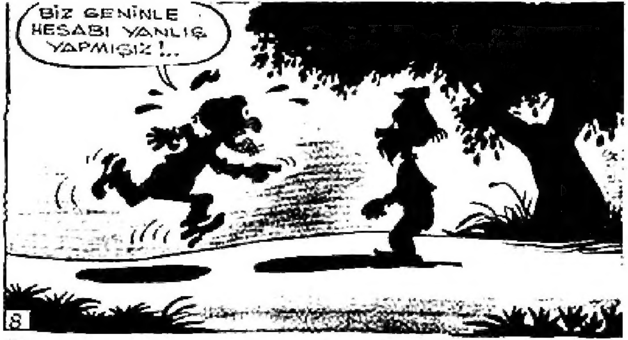

Gelgelelim, bizde topu topu lamı kırk koyun var.. Başladık, köyden parayla koyun toplamaya. Koyun yüz yirmiden yüz elli liraya fırladı. Nevse biz iki yüz dokuz koyunu, seçmece toplayıp Göçmen Sabri'ye verdik. Bir de babamdan "Her biri yüz altmış liradan iki yüz dokuz koyun ve üç bin liraya bir adet öküzü Göçmen Sabri'ye sattım ve bir tamam paramı teslim aldım" diye bir de senet aldı.

Biz düğünün hazırlığına başladık. Demeye kalmadı, bu Göçmen Sabri denen alçak geldi, babama,

- Biz seninle pazarlığı yanlış yapmışız, dedi.

- Neden?

- Kızın yaşını yanlış hesaplamışız. Ben gidip ilçede nüfus memurluğundan sordum. Resmiye on yedi değil, yirmi iki yaşında. Hesaplattım: Sen bana iki yüz altmış sekiz koyun vermeliymişsin. Beni kandırmışsın. Daha senin bana elli dokuz koyun borcun var.

Ya elli dokuz koyun daha verir Resmiye'yi alırsın, ya da bu işten dönersin.

- Yahu, nasıl olur, bizim oğlan yirmi ikisinde... Yeni döndü askerden. Bizim oğlan doğduğunda sen daha evlenmemiştin.

- Hesap şaşmaz.. Ben onu bu yaşa getiresiye ağırlığınca altın döktüm efendi. Daha aşağısı kurtarmaz.

İş anlaşıldı. Resmiye'yi alacağımızı duyunca bunlar Numan Ağa ile birlik olup, iki yalancı tanık uydurarak, Resmiye'nin yaşını mahkemeden büyültmüşler.. Numan Ağa ile karısı da yalancı tanık...

Babam, bana,

- Oğul, dedi, bunlar köyde davar, sığır bırakmaz alırlar, gel biz bu işten cayalım.

Caymasak ne olacak... Bizde ne davar kaldı, ne para... Ocağımızı söndürecekler. Parayla sattık diye senet de verdiğimizden, koyunları geri alamıyoruz.. Numan Ağa, Resmiye'nin nüfustaki yaşının her bir ayına bir koyun hesabıyla iki yüz altmış sekiz koyunu vermişse de bu sefer de araya muhtarın oğlu girdi.

Muhtarın oğlu,

- Ben, demiş, Resmiye'nin her haftasına bir koyun veririm.

Kasabaya gidip hesaplatmışlar, bin yetmiş şu kadar koyun ediyor. Ulan bu kadar koyun köyde bile yok.

- Yetişmezse, yedi koyun yerine bir sığır...

Muhtar bunların hepsini verdi. Bütün köy, muhtara kızıyor. Bir gün Numan Ağa babama geldi.

- Yahu, dedi, bu kıza yazık oluyor. Sen iyisini bilirsin, bu kız bana kalsa yirmi beşinde olacak. Zavallının hakkını yiyorlar.

Babam,

- Senin yanlışın var Numan Ağa, dedi, yirmi beş değil, yirmi sekiz olacak. İyisini bizim karı bilir, ona soralım.

Anama sordular. Anam,

- Sizin yanlışınız var, dedi.. Resmiye ile benim aramda on yaş var yok. Resmiye otuzundadır.

Hep birden Göçmen Sabri'ye

11

gittiler.

-Aman heğri, bu Resmiye öksüz bir kız. Köyün bir tenecik öksüzü. Yazık değil mi, hakkı yensin... Otuz yaşında olacak bu kız.

Göçmen Sabri,

-Öyledir, dedi, daha bile büyüktür ya, biz nüfusa küçük yazdırmışız.

-Yahu, öksüze günah. Gel şu yanlışlığı düzeltelim.

Babamla Numan Ağa tanık olup, Resmiye'nin yaşını otuz yaptırdılar. Otuz yaş demek, her haftasına bir koyundan bin altı yüz koyun eder. Versin de muhtar, kızı oğluma alsın bakalım.. İsterse alsın, kendi bilir. Doğru doğru, dosdoğru, bu Resmiye benim anamdan da yaşlı değil mi yani...,

Derken araya Gedikoğlu İbrahim girdi. İbrahim'in babası yeni ölmüş, dünyanın tarlası Gedikoğlu'na kalmış. Gider Göçmen Sabri'ye.

-Sen, der, onu bunu bırak, senin davar dediğin, sığır dediğin nedir ki... Ben Resmiye'nin her bir ayına bir dönüm tarla veririm. Var mı bir diyeceğin...

12

Göçmen,

-Kurtarmaz, der, ben onu bu yaşa getiresiye ağırlığınca altın döktüm.

Resmiye'nin her bir ayına bir dönüm tarla üzerinden kesişirler.

İş kumara bindi kardeşim. Bir kere baştan pazarlığa girip, zarar etmişsin. Zararını çıkarmak için herkes pey sürüyor. Babam,

-İş tarlaya bindiyse biz de varız, dedi.

Babam Göçmen Sabri'ye gider.

-Yahu, der, sen bu parmak kadar kızı otuz yaşında yaptın, ayıptır. Böyle giderse, kızın senden yaşlı olacak. Gel sen, Resmiye'nin her yazına her güzüne bir dönüm tarla verip, kızı bizim oğlana alalım.

Bunu duyar da öbürleri durur mu! Numan Ağa, otuz yaş üzerinden yazına güzüne birer dönüm hesabıyle, altmış dönüm tarlanın tapusunu Göçmen Sabri'nin üstüne yapar.

Köyde herkes birbirine dargın Bir Göçmenle konuşuyoruz. Böyle giderse Göçmen Sabri, köyde davar, sığır bırakmadığı gibi, kimseye tarla ney de koymayacak. Tüm köyün üstüne oturup, bizi yurdumuzdan edecek.

Resmiye'nin namı yürümüş birader, kasabayı, vilâyeti tutmuş. Kasabadan bezez Nuri Bey'in oğlu geldi,

-Ben, dedi, Resmiye'yi her bir kilosuna yetmiş beş lira verir alırım.

İlkten hesaplayamadık kardeşim. Bizim kilo hesabına aklımız erer mi? Harif tüccar oğlu olduğundan, tartıyı, okkayı iyi biliyor. Kilosuna yetmiş beş lirayı biz çekildik. Resmiye'yi kantara vurdular, fukara kırk sekiz kilo gelmez mi? Tuu... kırk sekiz kilosu, yetmiş beş liradan, eder üç bin altı yüz lira... Yahu Resmiye, bir sağmal inek parasına gidecek... Davar olarak, tarla mal olarak, biz bundan daha çoğunu verdik de kızı alamadık.

Gördün mü şu kasabalı aklını sen.

Muhtar,

-Olmaz, dedi bu kantar bozuk.

Bezez Nuri'nin oğlu,

-Neden? diye sordu.

-Neden olacak, belli bişey işte... Bir köyün bir Resmiye'sini üç bin altı yüz liralık getiren kantar doğru olur mu ulan? Sen bu Veralanlıları enayi mi belledin...

Oğlanı boğacağız. Bunun üzerine.

-Peki, dedi, iki kilo da benden gitsin de yuvarlak hesap elli kilo diyelim, var mı bir diyeceğiniz.

Babam,

-Razı değiliz, dedi.

Bezez Nuri'nin oğlu,

-Dediğiniz olsun, dedi, doğru tartan bir kantar olsaydı bu Resmiye kaç kilo çekerdi, siz söyleyin. Ama elinizi vicdanınıza koyun.

Herkes birbirine baktı. Muhtar,

-En azından bu kız yüz kilo

da mı çekmez be...dedi.

Babam,

-Bize söz düşmez, dedi, kızın babası burda. Kızının kaç kilo çektiğini o kantardan iyi bilir, kendi söylesin...

Göçmen Sabri şöyle bir durup düşündü.

-Yüz elli kilo rahat var, dedi, fazlası var eksiği yok...

Nuri,

-Olsun, dedi, sizin akıl kantarı daha doğru olsun...

Bir hesaba vurdular, yüzelli kilo üstünden Resmiye onbir bin ikiyüzelli lira tuttu. Oğlan paraları saydı. Hesabı bir daha yaptılar. Gene öyle. Yere yüzelli tane, taş sayıp koydular. Nuri, her taşın önüne yetmişbeşer lira bıraktı. Hesap gene öyle...

Göçmen Sabri döğünüyor:

-Yahu vara ikiyüz kilo deseymişiz be.. Bu para, bunun harcını borcunu kurtaramaz. Yüzelli kilo kız yetiştirmek kolay mı ?

Onun ağırlığınca ben altın döktüm.

Bezez'in oğlu dönüp gitti. Ay başına düğün olup kızı da götürecek.

Resmiye'nin yaşını büyültmek kolay, iki tanık işi.. Kilosu artmaz ki, kantar işi birader. Ulan bir sığır bile üçyüz kilo gelmez, ne diyecektik...Göçmen Sabri ha babam kızı besliyor ki, yüzelli kilodan ağır çeksin de pazarlıktan dönsün. Kızı tartıyorlar, şişmanlayacağına zayıflıyor. Kırk yedi, kırk altı.. Babası..

-Ye ulan namussuz, diye kızı döğer durur.

Resmiye bir sopa yer, bir yemek yer. Kız beş kilo yiyor, tartılınca altı kilo eksik geliyor. Yoksa bu kantar gerçekten bozuk mu?

Derken iş anlaşıldı. Bu muhtarın namussuz karısı var ya,

-Ye kızım, iç kızım... diye Resmiye'ye boyuna İngiliz tuzu içirtirmiş...

-İç şu balıkyağını da şişmanla kızım...der, dayarmış bint-yağını.

Uçkuru elinde,kızın içi gidiyor. Beş kilo yerse,altı kilo çıkarıyor. Muhtarın niyeti başkaymış. Biz ha babam Resmiye'nin kilosunu artıra duralım,kızın fiyatını artırmak aklımıza gelmez. Bu alçak muhtar,

-Ben Resmiye'nin kilosuna beş yüz lira veririm,demez mi..

Yetmiş beş lira nerde, beş yüz lira nerde? Karım,Resmiye'yi zayıflatıp zayıflatıp on kiloya düşürecek, kilosu beş yüzden beş bin liraya kızı kapatacaklar.

-Kilosu beş yüze bende,diyor, yalnız şehre götürüp eczanede tarttıracağız.

Biz bu pazarlıktayken şehirden üç kişi geldi.

-Duyduk, dediler. Veralan'da gelinlik bir kız varmış, Görmeye geldik.Oğlumuza alacağız. Kilosuna beş yüz vermişler. Biz de bir görelim.Esmerse biz kilosuna yedi yüz,sarışınsa bin lira veririz...

Resmiye'yi gösterdiler. Herifler,

-Esmer, dedi.

Yahu, bu kızın neresi esmer? Esmer diye bizim Arap Selim'e denir. Resmiye, ayvadan sarı bir kız.

Hepimiz Resmiye uğruna yandığımızdan, hiç değilse kız pahalı gitsin de biz de hıncımızı alalım diye,

-Bu kız sarışın...dedik.

Esmerdi, sarışındı derken , ikisi ortası kumral üstünde, kilosu dokuz yüz liradan uyuşuldu. Bu sefer babam,

-Kantarlar bozuk olduğundan kilo hesabına aklım ermiyor, dedi.

Babam,

-İyi,dedi,öyleyse kız bizde, Resmiye'nin her ayına iki yüz elli lira verdik gitti,oldu mu? Verin kızı. Yabancıya gitmesin...

Şu babamdaki akla bak sen... Göçmen Sabri,

-Ay işi karışık, dedi,gün üzerine konuşalım.

Şehirden gelenler,

-Olsun, dediler,gününe ne is-

tersin?

Göçmen Sabri ne desin, ne desе az...

-Siz ne verirsiniz? dedi.

-Yaşının her günü için elli kuruş, nasıl?

-I-ıh...

-Canım, sen de bişey söyle.. Pazarlık bu...Darılma!

Al aşağı vur yukarı, her gününe bir lira hesabiyle Resmiye'yi on bin sekiz yüz liraya aldılar. Ertesi sabah kızı Veralan'dan götürecekler. İçim yanıyor cayır cayır. Babama gittim. Babam.

-Bırak oğlum, dedi, bu kız bu köyden gitmezse, hepimiz kuru ekmeğe muhtaç düşüp biz bu köyden gideceğiz.

Gece, muhtarın oğlu geldi,

-Arkadaş, dedi, şimdiyedek olan oldu. Şimdi el ele verelim, bu kız bizi yaktı bitirdi. Davar, mal, tarla hep elden gitti kızın yüzünden. Ne sana yar oldu, ne bana...Bu kız dünya yüzüne bir belâ gelmiş. Gel biz bu kızı öldürelim de bir sevap işleyelim.

-Aman arkadaş, şu sevabı sen bir başına işlesene...Sevabı daha çok olur...

-Sana gelişim, ikimiz öldürürsek, ceza ikiye bölüşülür. Yarısı senin, yarısı benim.

-İyi akıl. Bu köyde Resmiye'yi öldürecek yirmi delikanlı çıkmaz mı? Hâkim yirmi yıl mapusluk verse, adam başına birer yıl düşer.

Vakit de yok, sabahı gidecekler. Biz o gece otuz altı kişi olduk. Çifteleri, mavzerleri alıp, mezarlık içine pusuya yattık. Bekleriz, bekleriz, gelen yok...Öğlen oldu. Bir de öğrendik, Resmiye'yi akşamdan alıp gitmişler.

Resmiye'den bir zaman haber gelmedi. Göçmen Sabri,

-Vah kızım, vah kızım, ucuza gitti kızım...diye dövünür durur.

Neden sonra İstanbul'dan bir hemşeriden haber aldık. Resmiye'yi vurmuşlar. Zavallı Göçmen ne ağladı, ne ağladı.

-Kız ucuza gitti, kız ucuza gitti...diye diye yandı durdu.

SON